

International Journal of Languages' Education and Teaching
Volume 9, Issue 4, December 2021, p. 250-262

Received	Reviewed	Published	Doi Number
28.10.2021	25.12.2021	31.12.2021	10.29228/ijlet.54001

An Investigation on Teaching Noun-Verb Suffixes in Course Books for Teaching Turkish to Foreigners

Yasin GÖKOĞLU

ABSTRACT

There has been an increasing importance in teaching Turkish to foreigners in recent years. The fact that the interaction between countries and people is more than it was in the past has also increased the requirement for learning different languages. It is already known that the demand for learning Turkish as a foreign language is increasing in our present day. Scientific studies on teaching the Turkish language to foreigners have gained a significant momentum especially in recent years. The teaching of grammar has also been given emphasis naturally in these studies. If each skill represents a peripheral unit, it is possible to argue that grammar is the basic principle providing the combination and integration of these peripheral units. It is seen that there are differences in teaching grammar subjects in the books used and updated in our present day for the teaching of Turkish as a foreign language. It is already known that there is no consensus on the elements such as the level at which the subjects will be taught and the scope of the subjects. This has been a matter of debate from past to present. One of the subjects with such differences is observed in the teaching of noun-verb suffixes. In Turkish, noun-verbs are used frequently in written and spoken language. In this context, it is possible to argue that it is one of the subjects that must be considered carefully in teaching Turkish to foreigners. The teaching of noun-verb suffixes has an important place in the coursebooks, which have the status of being a compass in teaching Turkish to foreigners. For this reason, Yedi İklim Turkish Teaching Set Coursebook and Workbook (A2), Journey to Turkish Teaching Set Coursebook and Workbook (A2), and Altın Köprü Turkish Teaching Set Coursebook and Exercise Book (A2) were analyzed in terms of noun-verbs, teaching, and measurement of teaching in the present study by using the Document Analysis Technique, which is one of the qualitative research methods. As a result of the study, it was found that there were some differences in the teaching of noun-verb suffixes in the coursebooks used for teaching Turkish to foreigners.

Keywords: Noun-verb, coursebooks, Turkish as a foreign language, teaching noun-verb suffixes

Yabancılar Türkte Öğretimi Ders Kitaplarında İsim-fiil Eklerinin Öğretimi Üzerine Bir İnceleme

ÖZET

Yabancılar Türkte öğretiminin önemi son yıllarda giderek artmaktadır. Devletlerin ve insanlar arasındaki etkileşimin geçmiş dönemlere göre daha çok olması farklı dillerin öğrenilme ihtiyacını arttırmıştır. Yabancı dil olarak Türktenin öğrenilmesine yönelik talebin günümüzde artış gösterdiği bilinmektedir. Özellikle son zamanlarda Türk dilinin yabancılar öğretilmesine yönelik yapılan bilimsel çalışmalar önemli bir ivme kazanmıştır. Yapılan çalışmalarda doğal olarak dil bilgisinin öğretimi de önemsenmiştir. Her beceri bir çeperi temsil edecek olursa dil bilgisi o çeperlerin birleşimini ve bütünleşmesini sağlayan temel prensiptir, denilebilir. Yabancı dil olarak Türktenin öğretilmesine yönelik günümüzde kullanılan ve güncellenen kitaplarda dil bilgisi konularının öğretiminde farklılıklar olduğu görülmektedir. Konuların öğretilmesi seviye, konunun kapsamı gibi unsurlarda belli bir ortaklığın olmadığı ve bu durumun geçmişten günümüze tartışma konusu olduğu bilinmektedir. Farklılıkların görüldüğü konulardan biri de isim-fiil eklerinin öğretimidir. Türkte yazılı ve sözlü dilde isim-fiiller çok sık kullanılmaktadır. Bu bağlamda yabancılar Türkte öğretirken üzerinde titizlikle durulması gereken konulardan biri olduğu ifade edilebilir. Yabancılar Türkte öğretiminde pusula niteliği taşıyan ders kitaplarında isim-fiil eklerinin öğretimi önemli bir yer tutmaktadır. Bu sebeple yapılan çalışmada Yedi İklim Türkte Öğretim Seti Ders ve Çalışma Kitabı (A2), Türkte Yolculuk Öğretim Seti Ders ve Çalışma Kitabı (A2) ve Altın Köprü Türkte Öğretim Seti Ders ve Alıştırma Kitabı (A2) isim-fiillerin işlenişi, öğretimi, öğretimin ölçülmesi nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılarak incelenmiştir. İnceleme sonucunda yabancılar Türkte öğretimi ders kitaplarında isim-fiil eklerinin öğretilmesine yönelik bazı farklılıkların olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İsim-fiil, ders kitapları, yabancı dil olarak Türkte, isim-fiil eklerinin öğretimi

Giriş

Türk dili; Korece, Japonca, Mançu-Tunguzca ve Moğolca ile birlikte Ural-Altay dil grubunun Altay ailesinde yer almaktadır. Altay ailesinde yer alan bu dillerin hepsi eklemeli dillerdir. Türkçe, istisnaları dışında kesin kurallara bağlı olan bir dildir. Bu kurallar da her zaman dilbilimcilerin ilgisini çekmiştir. Türkçe kelimelerde cinsiyet ayrımı bulunmamaktadır. Ayrıca Türkçede kalınlık-incelik ve düzlük-yuvarlaklık uyumları vardır. Türkçenin öge dizilişine bakıldığında genellikle önce özne, daha sonra nesne ve en son yüklem olduğu görülür. Türkçede kelime başında iki ünlü veya iki ünsüzün yan yana geldiği görülmez. Türkçe yazıldığı gibi okunan ve söylendiği şekliyle yazılan bir dildir. Bu özelliği ile “sesçil” bir dil olarak nitelendirilmektedir. Türkçe kelimelerin köküne farklı ekler getirilebilir. Yapım eki getirilerek kelimenin anlamında değişiklik yapılabilir ve yeni kelimeler türetilir. Bunun yanında çekim ekleri türetme yapmadan cümle içinde sözcüğün diğer sözcüklerle bağ kurmasını sağlar. Kelimelerin cümlede çeşitli görevler almasına vesile olur.

Ülkelerin kendi kültürünü farklı milletlere yayma gayreti içinde olup bunu gerçekleştirmek için dili yumuşak güç olarak kullandıkları söylenebilir (Şimşek, 2021). Dillerin sistemli ve bir amaç doğrultusunda öğretilmesi önemli görülmektedir. Türkçenin yabancılara öğretimi aynı zamanda Türk kültürünün yabancılara tanıtılması demektir. Türklerin tarih sahnesinde adından söz ettirmesiyle beraber Türkçenin yabancılara öğretimine yönelik çalışmaların var olduğu bilinmektedir. Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılan ilk eser Kaşgarlı Mahmud’un 1072-1074 yılları arasında yazmış olduğu “Divânü Lügâti’t-Türk” adlı eserdir. Kaşgarlı Mahmud sözlük şeklinde hazırlamış olduğu bu eseri Araplara Türkçeyi öğretmek ve Türkçenin üstünlüğünü ortaya koymak amacıyla yazmıştır. Yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla yazılan diğer önemli eser ise Ali Şîr Neva’nın 15. yüzyılda yazmış olduğu “Muhâkemetü’l-Lugâteyn” adlı eserdir. Bu eserde ise Farsça ile Türkçe karşılaştırılmıştır (Kanca, 2020).

Yaşadığımız dönemde Türkçenin daha iyi öğretilmesine yönelik gayretler neticesinde farklı ders kitapları yayımlanmaktadır. Bu ders kitapları sayısının zamanla arttığı bilinmektedir. Son zamanlarda yayımlanan ders kitapları günümüz dünyasına hitap edecek şekilde hazırlanmakta ve ilgili kitlenin kullanımına sunulmaktadır. Öğreticiler ve öğrenciler de en faydalı kitabı seçme arayışı içindedirler. Kitaplar öğrenci ve öğreticinin vazgeçilmez görsel araçlarından sayılmaktadır (Demirel, 1993). Bunun yanında öğretmenin başvuracağı başat materyallerdendir. Kitaplarda dil bilgisi konularının işleniş şekli önem taşımaktadır. Dilde bir sistem vardır ve dil bilgisi dildeki bu sistemi ortaya koymaya çalışır (Erdem ve Çelik, 2011). Ders kitaplarının dilin inceliklerini dikkate alarak hazırlanmış olması Türkçenin hedeflenen şekilde öğretilmesini sağlayacaktır. Dinleme, konuşma, okuma, yazma becerilerinin omurgasını dil bilgisi oluşturmaktadır. Bu bağlamda yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla hazırlanan kitapların dil bilgisi öğretimine de yardımcı olması gerekmektedir. Bu bağlamda dil bilgisi konuları arasında yer alan isim-fiil eklerinin öğretimi de ders kitaplarında titizlikle ele alınmalıdır.

Fiil kök ve gövdelerine isim-fiil ekleri getirilerek isim-fiiller oluşturulur. İsim-fiil eklerini yabancı bir öğrenciye öğretirken özellikle üzerinde durulması gereken noktalar bulunmaktadır. Hedef kitlenin isim-fiilli tam olarak anlamlandırabilmesi için “-ma” ekinin işlevlerini kavraması beklenir. Hirik’e (2014) göre, “-ma eki Türkçede doğrudan olumsuzluk bildiren biçimbirimsel işaretleyicidir.” Yani bu ek olumsuzluk eki olarak kullanılabilir, aynı zamanda isim-fiil eki olarak da karşımıza çıkabilir. Bu ayrıma varamayan bir öğrencinin cümleleri tam olarak anlamlandırması beklenemez. Bunun yanında isim-fiil ekine sahip olmasına rağmen zamanla kalıcı isim haline gelmiş sözcüklerin farkına varabilmesi önem arz etmektedir. Türkçede fiillere getirilen “-ma,-mak,-ış” ekleri ile isim-fiiller yapılmaktadır. Bu ekler büyük ünlü uyumuna göre eklendiği kelime içinde değişik biçimlerde karşımıza çıkabilir. İsim-fiiller yarı ad, yarı eylem olarak düşünülebilir. Bu kelimeler cümlede ek eylem

alarak yüklem görevinde kullanılabilir ve isim cümlesi kurabilirler. Bunun yanında isim-fiillerin tümcede yan cümlecik kurma özelliği de bulunmaktadır.

İsim-fiilleri alan yazında ad-fiil, mastar, ad-eylem, eylemlik isimlendirmesi ile de görebiliriz. Banguoğlu isim-fiili "Ad-fiil, fiilin ad şekli, bir kılış, bir durum veya bir oluşun adıdır." şeklinde tanımlamaktadır (Banguoğlu, 2011). Hengirmen'e (2007) göre ise "Eylemlerin adını bildiren, tümleş olan ve ad gibi kullanılan sözcüklere eylemlik (mastar) denir. Eylemlikler sözcük kök ya da gövdelerine -mak, -ma, -(x)ş ekleri getirilerek türetilir." şeklinde ifade etmektedir. Korkmaz (2014), "Ad-fiiller, fiil kök ve gövdelerinin karşıladıkları oluş, kılış ve durumları; şahıs ve zamana bağlı olmadan gösteren fiil adlarıdır. Kalfa'ya (2019) göre isim-fiil ekini alan fiiller cümlede isimleşip bir hareketin adı olmaktadır. Daha açık bir anlatımla bunlar fiildeki oluş, kılış ve durumların adlarını bildirirler. Fiilleri, ad-fiil (mastar) ekleri getirerek adlandırırız." şeklindeki tanımlamayı tercih etmiştir. Koç'un tanımlaması ise "Eylem kök ve gövdelerine -mak (-mek), -ma (-me), (x)ş -(x)ş, -uş, -üş ekleri getirilerek türetilen sözcüklere eylemlik denir." şeklinde olmuştur (Koç, 1990).

Ad-eylemler cümlede farklı ögeler olarak karşımıza çıkabilmektedir. Bazen özne, bazen tümleş, bazen nesne görevinde de kullanılabilirler. Eylemlikler cümle içinde isim tamlaması kurabilirler. Cümlede isim-fiil eklerini almasına rağmen zamanla kalıplaşarak bir varlığın ya da kavramın adı olmuş kelimeler karşımıza çıkabilir. Bu durumda olan kelimeler isim-fiil özelliğini kaybetmişlerdir. "Bahçedeki toprağı kazmaya öğleden sonra başlayacağız." cümlesinde "kazma" kelimesi isim-fiil olarak kullanılmıştır fakat "Bahçede duran kazmayı bana getirir misin?" cümlesinde "kazma" kelimesi kalıplaşarak bir nesnenin adı haline gelmiştir. Bu yüzden isim-fiil olarak kabul edilmemektedir. Ayrıca isim-fiil eklerinden olan "-ma,-me" eki üzerinde ayrıca durmak yerinde olacaktır. Türkçede olumsuzluk eki olarak kullanılan "-ma,-me" eki ile isim-fiil eki olarak kullanılan "-ma,-me" eki birbiriyle karıştırılmamalıdır. Bu iki ek şekil olarak benzerlik göstermektedir. Cümlenin anlamından hareketle aralarındaki işlev farkı ayırt edilebilmektedir. Örneklendirmek gerekirse "Kitap okumayı alışkanlık haline getirmelisiniz." cümlesinde yer alan oku- eylemi "-ma" isim-fiil ekini almıştır. "Sana verdiğim mektubu bugün okuma, dedi." cümlesinde yer alan oku- fiili ise olumsuzluk eki almıştır. Bunun gibi önemli noktaları bir öğrencinin bilmesi konuyu daha iyi öğrenmesine yardımcı olacaktır. Konunun daha iyi anlaşılabilmesi ve öğrenilen konunun tekrarı bağlamında kişi öncelikle ders ve çalışma kitaplarına yönelecektir.

Türkçeyi öğrenmek isteyen bir yabancıların isim-fiil kullanılan kelimelerle çok fazla karşılaşacağı tahmin edilmektedir. Bireyler günlük hayatta çevresindeki kişilerle sözlü iletişime geçtiği zaman veya bir kitabı alıp metin okumaya başladığı zaman isim-fiillerin kullanım sıklığını göreceklerdir. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler üç isim-fiil eki olduğu halde bu ekleri öğrenirken yanlış kullanıyor veya anlamıyorlar (Sawsan, 2016). Bu yanlış kullanımlar Türkçenin öğrenme güçlüğünü arttırmaktadır. Zamanla alışkanlık haline gelebilecek yanlış öğrenmelerin veya anlam karmaşasının önüne geçmek için doğru öğretim şeklinin ve faydalı materyallerin kullanımı gerekmektedir. Bu bağlamda yabancılar Türkçe öğretiminde öğretmen ve öğrenci için pusula niteliği taşıyan ders kitaplarında isim-fiil eklerinin öğretimi önemli görülmektedir. Bu sebeple yapılan çalışmada yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında isim-fiillerin işleniş, öğretimi, ölçülmesi incelenmiştir.

Yöntem

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Doküman analizi araştırılan olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini

kapsamaktadır. Eğitimle ilgili araştırmalarda müfredat programları, toplantı tutanakları, ders kitapları, öğrenci kayıtları, öğretmen ve öğrenci el kitapları vb. dokümanlar olarak kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Doküman analizi tekniği, araştırılacak konunun amacına uygun olan kaynaklarla birlikte, ortaya çıkacak verilerin analizinde tercih edilmektedir (Çepni, 2007). Yapılan incelemede yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında isim-fiil eklerinin öğretimi ele alınmıştır. Çalışmada, incelenen ders kitapları isim-fiil eklerinin öğretimi özelinde incelenip karşılaştırılmıştır. Elde edilen bulgulardan hareketle geliştirilen önerilerin yabancılara Türkçe öğretimine yönelik daha nitelikli ders kitaplarının hazırlanmasına katkı sağlaması amaçlanmaktadır. Araştırmanın amacı kapsamında incelenen materyaller şunlardır:

Türkçeye Yolculuk Türkçe Öğretim Seti A2 Seviyesi Ders Kitabı,

Türkçeye Yolculuk Türkçe Öğretim Seti A2 Seviyesi Çalışma Kitabı,

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Seviyesi Ders Kitabı,

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A2 Seviyesi Çalışma Kitabı,

Altın Köprü Türkçe Öğretimi A2 seviyesi Ders Kitabı,

Altın Köprü Türkçe Öğretimi A2 Seviyesi Alıştırma Kitabı.

Yukarıda adı geçen ders materyallerinde isim-fiil eklerinin hangi adlandırma ile hangi seviyede, nasıl öğretildiği ve işlendiği, bu materyaller arasında fark olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bunun yanında isim-fiil eklerine yönelik tespit edilen bulgular sonucunda yabancılara Türkçe öğretiminde bu eklerin nasıl öğretilmesi gerektiği ile ilgili önerilerde bulunulmuş.

Bulgular

Bu bölümde analiz sonucunda elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmektedir.

Tablo 1. Ders kitaplarında isim-fiil eklerinin öğretildiği dil seviyesi, ünite ve sayfa numarası.

	Türkçeye Yolculuk Ders Kitabı	Altın Köprü Türkçe Öğretimi Ders Kitabı	Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı
Öğretildiği Dil Seviyesi	A2	A2	A2
İsim-fiil Eklerinin Öğretildiği Ünite ve Sayfa Numarası	6.ünite, sayfa 121-131	4.ünite, sayfa 57-61	4. ünite, sayfa 74-78
İsim-fiil Eklerinin Öğretildiği Ünite Adı	İnsanlar ve Kişilikler	7'den 70'e Spor	Güzel Ülkem

Tablo 1 incelendiğinde isim-fiil eklerinin incelenen üç kitapta da A2 seviyesinde öğretildiği görülmektedir. Bu bağlamda isim-fiil eklerinin hangi seviyede öğretilmesi gerektiği konusunda bir ortaklık söz konusudur. Yedi İklim Türkçe ders kitabı ve Altın Köprü Türkçe Öğretimi ders kitaplarında konu dördüncü üniteye öğretilirken; Türkçeye Yolculuk ders kitabında ise konunun 6. üniteye öğretilmesi tercih edilmiştir. Altın Köprü Türkçe öğretimi ve Yedi İklim Türkçe ders kitapları ile çalışma kitaplarında aynı üniteye isim-fiil eklerinden hemen sonra dolaylı anlatımın da öğretilmesi hedeflenmektedir.

Tablo 2. Ders kitaplarında isim-fiilin adlandırılması, eklerin verilmiş sırası, olumsuzluk eki ve kalıcı isimle farkını ayırt etmeye yönelik ayrı bir etkinliğe yer verme

	Türkçeye Yolculuk Ders Kitabı	Altın Köprü Türkçe Öğretimi Ders Kitabı	Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı
Adlandırma	İsim-fiil	Adlaştırma	Adlaştırma
Eklerin Veriliş Sırası	1."-mak,-ma" 2."-ış"	1."-mak,-ma" 2."-ış"	1."-ma/-mak" 2."-ış"
İsim-fiil ile ilgili etkinlik sayısı	8	9	7
	Tamamlama Yerleştirme	İşaretleme Tamamlama	Yerleştirme İnceleme
İsim fiil Ekleri ile İlgili Etkinlik Çeşitleri	Okuyup Öğrenme Öğrenelim, Yazalım	Eşleştirme	Tamamlama Doldurup konuşma
Olumsuzluk Eki ile Farkına Yönelik Etkinlik	-	-	-
Kalıcı İsimle Farkına Yönelik Etkinlik	✓	-	✓

Yedi İklim Türkçe ders kitabında isim-fiil eklerinin A2 seviyesinde öğretilmeye başlandığı görülmektedir. Eklerin öğretiminde sezdirme yoluyla öğrencinin eklerin işlevini fark etmesi amaçlanmaktadır. Bunun için örnek cümlelerde yer alan isim-fiil eklerine renkli yazılarla dikkat çekilmek istenmektedir. Ders kitabında söz konusu eklerin öğretimine yönelik uygun metinler seçilmiş olmasına rağmen eklerin öğretiminde dört temel beceriye eşit olarak dağıtılmadığı belirlenmiştir. Eklerin öğretimi uygun görsellerle desteklenmiştir. Örnek olarak verilen ifadeler Türkçeyi öğrenen kişinin günlük hayatta çok sık karşılaşabileceği örneklerden seçilmiştir. İsim-fiil eklerinin öğretiminde ilk önce "-mak ve -ma" ekinin daha sonra "-ış" ekinin öğretimi amaçlanmaktadır. Tüm ekleri bir anda vermek yerine ardışık olarak vermek tercih edilmektedir. Kitapta isim-fiil eki ile kalıcı isimlerin farkı gösterilmeye çalışılmış ve her iki kullanımı öğrencinin ayırt etmesine yönelik ayrı bir çalışmaya yer verilmiştir. Olumsuzluk eki olan "-ma" ile isim-fiil eki olan "-ma" ekinin ayırma yönelik bir çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir. Ders kitabında isim-fiil eklerine yönelik boşluk doldurma, yerleştirme gibi 7 geleneksel etkinlik çalışması yer almaktadır. Bölüm sonunda ise isim-fiil ekleri ile ilgili değerlendirme sorularına yer verilmiştir. Kitapta aynı ünite içinde farklı bir bölümde "-ış" ekinin verilmeye çalışıldığını görülmektedir. Bu bağlamda konunun sarmal bir şekilde ilerlediği bulgusuna rastlanılmıştır. Bunun yanında öğrencinin isim-fiil ile çekimli fiili ayırt etmesine yönelik de bir uygulama bulunmaktadır. Bu uygulamaya konunun başında değil de -ış ekinin öğretiminden hemen önce yer ayrılmıştır.

Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı 2, Sayfa 75

8. Seçelim, yerleştirelim.

oturma dolma bekleme sarma koruma görme

oturma odasına koltuk almak istiyorum.

En çok zeytinyağlı seviyorum.

Başbakanın müdürü görevinden ayrıldı.

Doktor Bey meşgul. Sizi odasına alalım.

engelliler özel bir baston kullanıyorlar.

En lezzetli yaprak annem pişirir.

Şekil 1:Kalıcı isimlerin öğretimine yönelik çalışma örneği

Türkçeye Yolculuk ders kitabında isim-fiil konusu A2 seviyesinde 6. ünite de yer almaktadır. Kitapta dil bilgisine ayrı bir bölüm ayrıldığı görülmektedir. Öncelikle -mak ve -ma eklerinin öğretimi diğer becerilerden bağımsız olarak verilmeye çalışılmıştır. Uygun görsellerden ve farklı yazı renginden faydalanarak öğrencinin dikkati konu üzerinde yoğunlaştırılmak istenmektedir. Başlangıçta “-mak ve -ma” daha sonra “-ış” ekinin öğretilmesi hedeflenmektedir. Bu bağlamda sarmal bir öğretim anlayışının benimsendiği söylenebilir. Kitapta zamanla isimleşmiş sözcükler ile isim-fiil ekinin karıştırılmamasına yönelik etkinliğe yer verildiği tespit edilmektedir. Bu etkinlikte uygun görseller kullanılarak konu somutlaştırılmaya çalışılmıştır. Olumsuzluk eki ile isim fiil ekinin farkını kavramaya yönelik bir çalışma ise materyalde yer almamaktadır. Ders kitabında isim-fiil ile ilgili 8 etkinlik görülmektedir. Alıştırma olarak genelde boşluk doldurma ve tamamlama çalışmalarının tercih edildiği belirlenmiştir. Konu dört temel beceriye eşit olarak dağıtılmamış ve ayrı bir beceri olarak verilmeye çalışılmıştır. Gündelik yaşama yönelik örneklerle eklerin öğretilmesi amaçlanmaktadır.

Türkçeye Yolculuk Ders Kitabı A2, Sayfa 122

8. Okuyalım, öğrenelim, yazalım.

dondur-	dondurma		çalış- + masa	çalışma masası	
ek-	ekmek		biber + dol-	biber dolması	
danış-	danışma		yaprak + sar-	yaprak sarması	
kaz-	kazma		çak- + gaz	çakmak gazı	

Şekil 2:Kalıcı isimlerin öğretimine yönelik çalışma örneği

Altın Köprü Türkçe Öğretimi ders kitabında konu adlaştırma ismiyle A2 seviyesinde verilmektedir. Eklerin verilirken formülleştirildiği tespit edilmektedir. Eklerin öğretiminde görsellerden az yararlanıldığı görülmektedir. Adlaştırma başlığı altında tüm ekler ve bu eklerle gelebilecek durum ekleri ayrıntılı bir biçimde verilmiş, hedefe yönelik alıştırmalar yer almıştır. Kitapta “-ma” ekine gelebilecek ad durum eklerinin üzerinde yoğunlaşmış ve bununla ilgili çeşitli alıştırmalara yer verilmiştir. Kalıcı isim ile isim-fiilin farkına yönelik çalışmaya kitapta değinilmemiş ve bu ayrıma yönelik etkinliğe yer verilmemiştir. Bunun yanında olumsuzluk eki olan “-ma” ile isim fiil eki olan “-ma” ekinin işlevine yönelik de çalışma yer almamaktadır. Adlaştırma eklerinin öğretimine yönelik işaretleme, tamamlama, eşleştirme gibi 9 alıştırma ders kitabında tespit edilmiştir. Konu sezgisel olarak değil doğrudan öğretilmeye çalışılmıştır. İsim-fiilin yanına iyelik eki ve devamına da ad durum ekinin gelebileceği formülleştirilerek anlatılmıştır. Bu bağlamda mantıksal matematikçi adımın izlerine de rastlanılmaktadır. Ayrıca önceden öğrencinin öğrenmiş olduğu ad durum eklerini de öğrencinin hatırlaması için fırsat vermektedir.

Tablo 3. Çalışma kitaplarında isim-fiilin adlandırılması, eklerin veriliş sırası, olumsuzluk eki ve kalıcı isimle farkını ayırt etmeye yönelik çalışma, etkinlik sayısı ve çeşidi.

	Türkçeye Yolculuk Çalışma Kitabı	Altın Köprü Türkçe Öğretimi Alıştırma Kitabı	Yedi İklim Türkçe Çalışma Kitabı
Adlandırma	İsim-fiil	Adlaştırma	Adlaştırma
Eklerin Veriliş Sırası	1."-mak,-ma" 2."-ış"	1."-mak,-ma" 2."-ış"	1."-ma/-mak" 2."-ış"
İsim-fiil ile İlgili Etkinlik Sayısı	9	10	8
	Yerleştirme	Eşleştirme	Tamamlama
	Tamamlama	Tamamlama	Boşluk doldurma
İsim-Fiil Ekleri ile İlgili Etkinlik Çeşitleri	Bulma ve yazma	Yanlışı çizme	Tamamlayıp eşleştirme
	Eşleştirme	Çoktan seçmeli test	
Olumsuzluk Eki ile Farkına Yönelik Etkinlik	-	-	-
Kalıcı İsimle Farkına Yönelik Çalışma	✓	✓	✓

Yedi İklim Türkçe çalışma kitabında isim-fiil eklerinin öğretimine yönelik uygun görsellerle tamamlama etkinliklerine yer verilmektedir. Görsellerden faydalanılarak öğrencinin öğrenmekte olduğu konu somutlaştırılmaya çalışılmaktadır. Bu sayede konunun kalıcı bir şekilde öğretilmesi hedeflenmektedir. Kitapta “-ma ve -mak” ekinin öğretimine yönelik yedi, “-ış” ekinin öğretimine yönelik bir etkinliğe yer verildiği görülmektedir. Bundan hareketle -ış ekinin öğretimine yönelik etkinliklerin biraz daha geri planda kaldığı ifade edilebilir. Kalıcı isimlerle ilgili bir çalışma yer almaktadır fakat kalıcı isimler ve isim-fiillere yönelik çalışma karma şekilde verilmektedir. Bu

çalışmada öğreticinin konu ile ilgili hatırlatmada bulunması beklenir. Bunun yanında öğrencinin geçmişte öğrenmiş olduğu olumsuzluk eki “-ma” ile isim-fiil eki olan “-ma” ekinin ayırt edilmesine yönelik herhangi bir farkındalık yaratılmamıştır. Kitapta etkinliklerin dört temel beceriye eşit olarak dağıtılmadığı görülmektedir. Çalışma kitabının öğrencinin bireysel çalışmasına da katkı sağlaması beklenmektedir. Çalışma kitabında yer alan görseller örnekleri destekler niteliktedir. Görsellerden faydalanılan etkinlikler de mevcuttur. Konunun somutlaştırılması bakımından özellikle ilk iki seviyede görsellerin seçimi önemli görülmektedir. Söz konusu eklerin öğretimiyle ilgili ders kitabında 7 etkinlik görülmüştür. Çalışma kitabında ise 8 etkinlik tespit edilmiştir. Bu etkinliklerde daha çok tamamlama, yerleştirme ve boşluk doldurma çalışmaları dikkat çekmektedir.

Yedi İklim Türkçe Çalışma Kitabı 2, Sayfa 47

Şekil 3:İsim-fiil eklerinin öğretimine yönelik etkinlik örneği

Türkçeye Yolculuk çalışma kitabında öğrencilerde tam öğrenmenin gerçekleşebilmesi için isim-fiil eklerinin öğretimiyle ilgili çeşitli etkinliklere yer verilmiştir. Çalışma kitabında isim-fiil adlandırması görülmektedir. Ders kitabında yer verilen etkinliğe paralel olarak çalışma kitabında kalıcı isim ve isim-fiilin farkına yönelik çalışmaya yer verilmiştir. Olumsuzluk eki “-ma” ile isim-fiil eki olan “-ma” ekinin fark edilebilmesi için ise etkinlik üretilmediği belirlenmiştir. Kitapta yer alan isim-fiil ekleri ile ilgili genellikle boşluk doldurma ve tamamlama tarzındaki alıştırmalar tercih edilmiştir. Çalışma kitabında da öğrencinin gündelik hayatta çok sık karşılaşılabileceği örnek ifadelerden yararlanarak eklerin öğretimi hedeflenmektedir. İsim-fiil eklerinin öğretimiyle ilgili ders kitabında 8 etkinlik olduğu tespit edilmiştir. Çalışma kitabında ise 9 etkinliğe yer verildiği görülmektedir. Konuşma ve yazma becerisinde de eklerin öğretimine yönelik bir çalışmanın olması dil bilgisi konusunun farklı becerilere dağıtılması hususunda önemli görülmektedir. Ders ve çalışma kitaplarında yer alan örnekler kişinin günlük hayatta sıklıkla kullanacağı kelimelerden oluşmaktadır. Bu anlamda öğrenilenlerin günlük hayatta kullanılabilirliğine hizmet eden çalışmalara yer verildiği söylenebilir.

Altın Köprü Türkçe Öğretimi alıştırmaları kitabında konunun ders kitabında olduğu gibi formülleştirilerek verildiği görülmektedir. Devamında ise farklı örneklerle tam öğrenmenin gerçekleşmesi amaçlanmaktadır. Adlaştırma ekinin devamına iyelik eki ve durum eklerinin

gelebileceği tablolarla gösterilmektedir ve her biriyle ilgili örneklere yer verilmektedir. Adlaştırma ekinden sonra gelebilecek iyelik ve durum eklerine incelenmiş olan diğer yayınlara göre ayrı bir yer verildiği ifade edilebilir. Bunun yanında konunun kalıcı olarak öğrenilmesi için diğer kitaplara oranla daha fazla örnekten yararlanılmıştır. Geçmişte öğrencinin öğrenmiş olduğu durum ekleri ve iyelik ekleri ile bağlantı kurulmakta ve tekrar etme fırsatı sunulmaktadır. İsim-fiil eki olan “-mak” ekinin alabileceği “-da” bulunma hali ekiyle “-mak-ta” olarak karşımıza çıkabileceği bilinmektedir. Şimdiki zaman eki olan -makta ekini de düşünürsek bu durum öğrencide soru işaretleri oluşturabilir. “Karar vermekte acele etmeyelim.” ve “Şu an bu konuda karar vermekteyim.” örneklerinde olduğu gibi. Bu durumu aşmaya yönelik alıştırmaya bulgusuna rastlanılmamaktadır. Materyalde kalıcı isimlerin de yer aldığı bir çalışma yer almaktadır fakat kalıcı isimler ve isim-fiillere yönelik çalışma karma şekilde verilmektedir. Bu çalışmada öğreticinin konu ile ilgili hatırlatmada bulunması beklenir. Kitapta kalıcı isimlere yönelik birkaç kelime karşımıza çıksa da ders kitabında bu ayrıma yer verilmediği için öğretici desteğine ihtiyaç duyulacaktır.”-ma” ekinin farklı işlevlerde kullanılabileceğine yönelik de bir çalışma bulunmamaktadır. Çalışma kitabında görsel desteği sağlanmamaktadır. Konuya yönelik Altın Köprü ders kitabında 9, çalışma kitabında 10 alıştırmaya tespit edilmiştir. Bu alıştırmaların daha çok tamamlama ve boşluk doldurma etkinliği şeklinde olduğu görülmektedir.

Altın Köprü Türkçe Öğretimi Alıştırma Kitabı 2, Sayfa 67

Tamamlayalım

'Okumak' fiilini adlaştırarak aşağıdaki boşluklara uygun şekilde yazınız.

1. Kitap _____ insanın ufkunu geliştirir.
2. Senin bu yazıyı _____ istiyorum, ancak sen _____ ısrar ediyorsun.
3. Sessiz bir ortamda roman _____ pek severim.
4. Demek sence _____ bir faydası yok, o zaman _____ serbestsin.
5. Saatlerce aynı yazıları _____ hiç sıkılmadın mı?
6. Yurttaki _____ salonlarında rahatça kitap okuyabiliyor musunuz?
7. Sen bunca işinin arasında _____ daima zaman bulursun.
8. Sizin daha yüksek sesle _____ rica edebilir miyim?
9. Senin benim mesajlarımı _____ usandım artık, başkasına ait mesajlar okunamaz!
10. Benim _____ müsaade eder misiniz? Okuma sırası bende.
11. Senin _____ yavaş. Okumaya daha çok zaman ayırman gerek.
12. Yeterince kitap _____ insanın kelime dağarcığını köreltir.
13. Kitap _____ kelime dağarcığımızı zenginleştirir.

Doğru seçeneği işaretleyelim

1. Senin bana yardım _____ istiyorum.
a) vermeni b) etmenizi
c) etmende d) etmeni
2. Eski çağlardan kalma el _____ kitaplar bugün çok değerli eserlerdir.
a) yazışı b) yapıtı c) yazması d) yazması
3. Sizin benim aleyhimde _____ artık buktım.
a) konuşmanıza b) konuşmanızdan
c) konuşmandan d) konuşmanızda
4. Öğrencilere derse zamanında _____ söyledim.
a) gelmelerine b) gelmeleri
c) gelişlerini d) gelmelerini
5. Annem bu akşam sizinle sinemaya _____ izin vermeyebilir, çünkü biraz tartıştık.
a) gitmemi b) gitmeme c) gitmeyi d) gitmek
6. Bugün bayagi yorulduğum, şimdi sizin sorunlarınızla ilgilenemeyeceğim, hemen _____ istiyorum.
a) uyumaya b) uyumak c) uyuma d) uyumamı
7. Onun beni başka bir zaman _____ rica ettim, kusura _____ söyledim.
a) aramasını/bakmamasını
b) araması/bakmasını
c) aramasına/bakmamasına
d) aramayı/bakmayı
8. Benim ona _____ onu rencide edebilir, çünkü bu konuda çok hassas bir insan.
a) güvenmem b) güvenmemem

Şekil 4:İsim-fiil eklerinin öğretimine yönelik etkinlik örneği

Tartışma ve Sonuç

İncelemeler sonucunda Türkçeye Yolculuk Türkçe Öğretim Seti ders ve çalışma kitabı, Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti ders ve çalışma kitabı ve Altın Köprü Türkçe Öğretimi ders ve alıştırmaya kitaplarında isim-fiil eklerinin A2 seviyesinde öğretilmeye çalışıldığı belirlenmiştir. Yedi İklim Türkçe ders kitabı ve Altın Köprü Türkçe Öğretimi ders kitaplarında konu dördüncü üniteye verilirken Türkçeye Yolculuk ders kitabında ise konunun 6. üniteye verildiği görülmüştür. İncelenen kitapların konuyu öğretim şekli ve hedef konunun isimlendirilmesinde tam olarak ortaklık olmadığı tespit

edilmiştir. Türkçeye Yolculuk ders kitabında konunun isim-fiil adıyla, Altın Köprü ve Yedi İklim Türkçe ders kitaplarında ise adlaştırma adıyla öğretildiği görülmektedir. Altın Köprü kitabında konu başlangıcında “adlaştırma” başlığı ve ekler yazılıken Türkçeye Yolculuk ve Yedi İklim ders kitaplarında sadece eklerin incelenmesi ile dil bilgisi konusuna giriş yapılmaktadır. Türkçeye Yolculuk kitabının etkinliğinde isim-fiil adlandırması görülmektedir. Öğrenciye adlaştırma adı hemen verilmemektedir. Daha sonra öğreticinin adlaştırma ismini vermesi gerektiği öğretmen kitabından anlaşılmaktadır. Kalfa’ya (2019) göre herhangi bir dilbilgisi başlığı verilmeden metindeki bağlamdan hareketle konu sezdirilerek öğretilmelidir. Konunun sezdirme yöntemiyle öğretimi önemli görülmektedir fakat öğrencilerin hedeften haberdar olması da önem arz eder. Ünite veya konunun başlangıcında öğretilecek dilbilgisi konusu olan isim-fiiller ile ilgili başlığın ve kısaca eklerin yer alması öğrencinin hedeften haberdar olması açısından uygun görülebilir. İncelenen üç kitapta da öncelikle “-mak ve -ma” eklerinin öğretiminin hedeflendiği sonucuna varılmaktadır. Bu eklerin kazandırılmasından sonra “-ış” ekinin öğretimine geçilmektedir. Bu da ders kitaplarında ele alınan konunun aşamalı olarak verildiğini göstermektedir.

Ders kitaplarında ve çalışma kitaplarında isim-fiil eklerinin öğretimiyle ilgili etkinlik sayısında farklılıklar olduğu görülmüştür. Altın Köprü Türkçe Öğretimi ders kitabında 9, alıştırma kitabında 10 alıştırma ile Yedi İklim ve Türkçeye Yolculuk kitaplarından daha fazla etkinliğe yer verilmiştir. Türkçeye Yolculuk ders kitabında konu ile ilgili 8, çalışma kitabında ise 9 etkinliğin olduğu belirlenmiştir. Yedi İklim ders kitabında 7, çalışma kitabında 8 etkinliğe yer verilmiştir. Bu bağlamda ders kitaplarındaki etkinlik sayısında çok fazla fark görülmemektedir fakat eklerin öğretimine yönelik hazırlanan etkinliklerin sayısında farklılık olduğu görülmüştür. İncelenen tüm kitaplarda -mak ve -ma ekini öğretmeye yönelik etkinlik sayısının -ış ekini öğretmeye yönelik etkinlik sayısından fazla olduğu tespitine varılmıştır. Söz konusu kitapların hepsinde tamamlama ve yerleştirme şeklindeki etkinliklerin daha fazla olduğu tespit edilmektedir. İncelenen materyallerde geleneksel ölçme değerlendirme yöntemlerine yer verilirken çağdaş ölçme ve değerlendirme yöntemlerinden yararlanılmamıştır. Ele alınan üç kitapta da isim-fiil eklerinin öğretimine yönelik yapılan etkinliklerin dört temel beceriye eşit dağıtılmadığı sonucuna varılmaktadır.

Türkçeye Yolculuk ve Yedi İklim Türkçe öğretimi ders kitaplarında isim-fiil ekini aldığı halde zamanla bir varlığın veya nesnenin adı haline gelip isimleşmiş kelimelerle isim-fiil ekinin ayırt edilmesine yönelik çalışmaya yer verilse de aynı kelimenin farklı kullanımlarına yönelik bir çalışma görülmemiştir. Bu ayrıma yönelik Türkçeye Yolculuk ve Yedi İklim ders kitaplarında birer etkinlik bulunmaktadır, Altın Köprü Türkçe Öğretimi ders kitabında söz konusu ayırım ile ilgili herhangi bir alıştırmaya rastlanılmamıştır. Çalışma kitaplarında ise kelimeler karışık olarak verilmiştir. Bu tarz çalışmalarda öğretici desteği gerekmektedir. İncelenen ders kitapları ve çalışma kitaplarının hiçbirinde olumsuzluk eki olan “-ma” ile isim fiil eki olan “-ma” ekinin işlev farkına yönelik herhangi bir hatırlatma ve ayırt edici çalışma bulunamamıştır. Bu durumun materyallerde görülen bir eksiklik olduğu ifade edilebilir. Öğrencinin -ma ekinin işlevlerini tam olarak bilmeden konuyu anlaması mümkün değildir. Kitaplarda -ma ekinin işlevlerine yönelik bir hatırlatma veya etkinliğin olması konunun kavranabilmesi bakımından önemli görülmektedir. Bunun yanında çekimli fiil ile fiilimsi farkına yönelik bir çalışma Yedi İklim Türkçe ders kitabında yer almaktadır. Bireyin çekimli fiil ile isim-fiili ayırt etmesi konuyu anlamasını kolaylaştıracaktır. Söz konusu kitapta bu ayrıma yönelik bir çalışma vardır ama konunun başında değil -ış ekinin öğretilmeye başlanmasıyla verilmiştir. İncelenen tüm ders ve çalışma kitaplarında yer alan örnekler kişinin günlük hayatta sıklıkla kullanacağı

kelimelerden oluşmaktadır. Böylece öğrenilenlerin günlük hayatta kullanılabilirliğine hizmet eden çalışmalara kitaplarda yer verildiği söylenebilir.

Öneriler

Ders ve çalışma kitaplarında isim-fiil ekleri öğretilmeden önce öğrencinin çekimli fiili tam olarak öğrenmesi sağlanmalıdır. Çekimli fiili kavrayan öğrencinin isim-fiili öğrenmesi daha kolay olacaktır. Kişinin bir konuyu daha iyi anlamlandırabilmesi için öğrenirken ona zorluk yaşatabilecek, sıklıkla karıştırabileceği bölümler göz önünde bulundurulmalı ve öğrencinin öğrenme sürecinde yaşayacağı bu olumsuz durumların önüne geçebilecek nitelikte etkinliklerin kitaplarda yer alması önemli görülmektedir. Bu bağlamda çekimli fiili tam olarak anlayan bir öğrencinin isim-fiili de öğrenmesi kolaylaşacaktır. Bunun yanında daha önce öğrendiklerini hatırlayan öğrenci yeni öğrendiklerini daha rahat anlayabilir durumda olacaktır.

İsim-fiil eklerinin öğretiminde “-ış” ekinin ayrı öğretildiği gibi “-ma ve -mak” eklerinin de ayrı öğretilmesi faydalı olacaktır. Eklerin sarmal bir şekilde öğretilmesi uygun görülmektedir. Söz konusu eklerden olan “-ma” eki öğretilmeden önce olumsuzluk eki “-ma” öğrencilere hatırlatılmalıdır. İşlevlerine yönelik aradaki farkı öğrencinin anlamsal bakış açısı ile anlayabilmesi için farklı örnek cümleler öğrencilere sunulmalıdır. Bu ek farklı işlevlerde karşılaştırmalı olarak öğretilmelidir. Tüm bunları yaparken öğrenci kuramsal bilgilere boğulmamalıdır. Farklı kullanımlar ve çeşitli örnekler ile öğrenci karşılaşmalıdır. Buna ek olarak isim fiil ekleri sadece şekil olarak değil anlam ve işlev bakımından da mutlaka incelenmelidir.

Kalıcı isim ile isim-fiilin farkını öğrenciye kavratılabilmek için ders ve çalışma kitaplarında bu ayrıma yönelik ayrı örnekler öğrenciye gösterilmelidir. Bu fark öğretilirken konunun somutlaştırılması için kişinin çevresinde çok fazla gördüğü nesnelere görsellerden yola çıkarak konunun öğretilmesi sağlanabilir. Buna ek olarak aynı kelimenin cümlede kullanımına göre hem isim-fiil hem de kalıcı isim olabileceği gerçeğinden yola çıkarak kitaplarda karşılaştırmalı olarak buna dayalı etkinliklerin olması konunun daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bununla ilgili öğrencilerden eşleştirme çalışmaları istenebilir. Aradaki farkı daha iyi anlayabilmeleri için uygun görseller kullanılması önem arz etmektedir.

Eklerin öğretimi dört temel beceriye eşit şekilde dağıtılmalıdır. Her beceriye yönelik öğretici ve pekiştirici etkinliklere yer verilmelidir. Ders ve çalışma kitaplarında seçilen metinler gramer öğretimini de desteklemelidir. İsim-fiil eklerinin öğretiminde ekleri öğrenelim, inceleyelim şeklinde göstermenin yanı sıra bu eklerin kelime, cümle, metin düzeyindeki uygulamalarına da yer verilmelidir. Bunun için de uygun metin seçimi önemli görülmektedir. Bu bağlamda isim-fiil eklerinin öğretimine katkı sağlayacak metinler seçilmelidir.

Ders ve çalışma kitaplarında isim-fiil eklerinin öğretimine yönelik geleneksel ölçme araçlarının yanında çağdaş ölçme ve değerlendirme araçlarına da yer verilmelidir. Farklı etkinlik türlerinden faydalanılmalıdır. Her kişinin aynı şekilde öğrenemediği bilinmektedir. Bu yüzden bireylere farklı deneyimler sunmak gerekir. Kavram haritası, tanılayıcı dallanmış ağaç gibi çağdaş ölçme değerlendirme yöntemleri bu bağlamda faydalı olacaktır.

Konuyu somutlaştırmak için ders ve çalışma kitaplarında örnekleri destekleyen resimlerden WEB-2 araçlarından faydalanılmalıdır. Kitapta yer alan etkinliklerin bir bölümü teknoloji destekli, etkileşimli olacak şekilde tasarlanmalıdır.

İsim-fiili öğretirken yazma becerisinin önemi yadsınamaz. Yazan bir öğrencinin daha kalıcı öğrenmeler gerçekleştireceği öngörülür. Söz konusu ekleri yazarken kullanan birey daha iyi anlamlandırarak ve daha zor unutacaktır. Bunun için hem ders hem de çalışma kitaplarında isim-fiilin öğretimine yönelik yazma etkinliklerine yer verilmelidir.

Ders kitaplarında ve çalışma kitaplarında isim-fiil eklerini öğretirken yanlış çizme şeklindeki alıştırmalara yer verilmemelidir. Bu tarz alıştırmalar her ne olursa olsun kişinin zihninde yer edinecektir ve öğrenme sürecini zorlaştıracaktır.

İsim-fiil eklerinin öğretiminde öğrencilerin güdülenmesini sağlayacak materyaller, öyküler, görseller kullanılmalıdır. Bu şekilde öğrenmenin daha kalıcı olması sağlanacak ve konunun somutlaştırılması noktasında önemli bir adım atılmış olacaktır. Öğrencilerin ilgisini çekecek materyallerin sunulması ile öğrenci sürece daha aktif şekilde katılım gösterecek ve bu sayede yaparak yaşayarak öğrenme ortamı için imkân sağlanmış olacaktır.

Eklerin öğretiminde basitten karmaşığa, kolaydan zora, yakından uzağa olacak şekilde öğretim yapılmalıdır. Bir konuyu öğretirken aşamalı bir biçimde öğretmek hedefe daha kolay ilerlemeyi sağlayacaktır.

İsim-fiili öğrenciye sezdirmek amacıyla yapılan tablolar öğrencinin dikkatini çekmelidir. Bu tablolarda kullanılan yazı tipi, renkler ve tabloyu destekleyen görseller önemle seçilmeli ve ilgi uyandırmalıdır. Öğrenci tablonun içinde verilen bilgileri zihninde anlamlandırabilmelidir.

İsim-fiili öğrenen bir birey kalıcıyı sağlamak için öğrendiklerini yazma ve konuşma becerisinde de kullanmalı ve günlük hayatla ilişkilendirmelidir. Bu bağlamda ders ve çalışma kitaplarında öğrencileri isim-fiil eklerinin öğretimi ile ilgili yazma ve konuşma becerisine teşvik edecek etkinliklere yer verilmesi faydalı olacaktır.

Bloom taksonomisinin bilişsel alan basamaklarına dikkat ederek ders ve çalışma kitabında isim-fiilin öğretimine yönelik çalışmalara yer verilebilir. Bu bağlamda öğrencilere önce bazı kavram ve tanımlar verilir ve aktarılan kavram ve tanımlar tekrar olacak şekilde farklı örneklerle sunulur. Bu basamaktan sonra öğrencilere yine birbirinden farklı ve çok sayıda örnekler sunulur ve öğrencilerin yapması istenir. Bunun yanında isim-fiil eklerini öğrenciler bir okuma veya dinleme metninde bulabileceği gibi kendileri de isim-fiilin kullanıldığı farklı türlerde metinler yazabilirler. Ders ve çalışma kitaplarında yer alan etkinlikler bu anlamda öğrencilerin süreçte aktif olmasına zemin hazırlamalı ve öğrenciye rehberlik etmelidir.

Kaynakça

- Banguoğlu, T. (2011). *Türkçenin grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Çepni, S. (2007). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*, Trabzon: Pegem A Yayıncılık, 3. Baskı.
- Demirel, Ö. (1993). *Yabancı dil öğretimi ilkeler, yöntemler, teknikler*. Ankara: Usem Yayınları.
- Erdem, İ. ve Çelik, M. (2011). "Dil bilgisi öğretim yöntemi üzerine değerlendirmeler". *Turkish studies - international periodical for the languages, literature and history of Turkish or Turkic*, 6 (1), 1030-1041.
- Gültekin, İ., Melanlıoğlu, D., Özdemir B., M. & Türkdil, Y. (2017). *Türkçeye yolculuk A2 ders kitabı*. İstanbul: Kesit Eğitim Yayınları.
- Gültekin, İ., Melanlıoğlu, D., Özdemir B., M. & Türkdil, Y. (2017). *Türkçeye yolculuk A2 çalışma kitabı*. İstanbul: Kesit Eğitim Yayınları.
- Gümüş, M., Saldıran M. Şen, İ. ve Çelik G. (2020). *Altın köprü Türkçe öğretimi A2 ders kitabı*. Bişkek: Kırgızistan- Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları.
- Hannoud, S. A. (2016). *Arapça konuşurlara Türkçe isim-füllerin öğretimi hakkında bir araştırma (Ürdün Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Hengirmen, M. (2007). *Türkçe dilbilgisi*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Hirik, S. (2014). Kesinlik ve olumsuzluk ilişkisine kipsel yaklaşım, *International periodical for the languages, literature and history of Turkish or Turkic*, 9 (12), 349-367.
- İbrahim, G. ve Kalfa, M. vd. (2015). *Yedi iklim Türkçe A2 ders kitabı*. Ankara: Yunus Emre Enstitüsü Yayınları.
- İbrahim, G. ve Kalfa, M. vd. (2015). *Yedi iklim Türkçe A2 çalışma kitabı*. Ankara: Yunus Emre Enstitüsü Yayınları.
- İbrahim, G. ve Kalfa, M. vd. (2015). *Yedi iklim Türkçe A2 öğretmen kitabı*. Ankara: Yunus Emre Enstitüsü Yayınları.
- Kalfa, M. (2019). Yabancılar Türkçe öğretiminde "-mak" ve "-ma" mastar eklerinin öğretimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(4), 1063-1076.
- Kanca, E. (2020). *Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında görsel-metin uyumu*, Yayımlanmış yüksek lisans tezi, Gazi Osman Paşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Koç, N. (1990). *Yeni dilbilgisi*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Korkmaz, Z. (2014). *Türkiye Türkçesi şekil bilgisi*. Ankara: TDK Yayınları.
- Öztürk, Z. (2019). *Altın köprü Türkçe öğretimi alıştırma kitabı A2*. Bişkek: KTMÜ Yayınları.
- Şimşek, R. (2021). Yumuşak güç göstergesi: Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma metinleri. *On dokuz mayıs üniversitesi eğitim fakültesi dergisi*, 40 (1), 423-440.
- Yıldırım A. Şimşek H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları, 5. Baskı.